

14.12.2015

ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

benyújtva a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelője nyilatkozatát követően

az eljárási szabályzat 123. cikkének (2) bekezdése alapján

a daytoni békemegállapodás 20. évfordulójáról
(2015/2979(RSP))

Fabio Massimo Castaldo, Ignazio Corrao
az EFDD képviselőcsoport nevében

Az Európai Parlament állásfoglalása a daytoni békemegállapodás 20. évfordulójáról (2015/2979(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a daytoni békemegállapodásra, annak általános keretére és tizenkét mellékletére,
 - tekintettel a Srebrenicáról szóló 2005. július 7-i¹, 2009. január 15-i² és 2015. július 9-i³ állásfoglalásaira,
 - tekintettel a Bosznia-Hercegovina által elért eredményekről szóló jelentésekkel kapcsolatos számos állásfoglalására,
 - tekintettel az egyrészt az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészt Bosznia-Hercegovina között Luxembourgban 2008. június 16-án aláírt és 2015. június 1-jén hatályba lépett stabilizációs és társulási megállapodásra;
 - tekintettel a Velencei Bizottságnak a bosznia-hercegovinai alkotmányos helyzetről és a főképviselő jogköreiről szóló 2005. március 11-i véleményére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 123. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel a daytoni békemegállapodás szövegét 1995. november 21-én az Ohio állambeli Dayton városában parafálták; mivel a daytoni békemegállapodás aláírására 1995. december 14-én került sor Párizsban, és a megállapodás véget vetett a második világháború óta Európában dúló legvéresebb háborúnak;
- B. mivel az ENSZ becslése szerint mintegy százezer ember vesztette életét Bosznia-Hercegovinában, sok ezren súlyosan megsebesültek, akik közül több tízezren szexuális erőszak áldozataivá váltak; mivel a háború következtében Bosznia-Hercegovinában több mint kétmillió ember kényszerült lakóhelye elhagyására;
- C. mivel a daytoni békemegállapodásra azért volt szükség, hogy véget lehessen vetni a vérontásnak, ám sajnálatos módon nem hozott létre önfenntartó és működőképes bosznia-hercegovinai államot, ahogy azt az elmúlt években az országban a kompromisszumképtelenség miatt állandóan tapasztalható politikai válság mutatja;
- D. mivel a Jog a Demokráciáért Európai Bizottság (Velencei Bizottság) részletes, mérsékelt és gyakorlatias javaslatokat tett Bosznia-Hercegovina alkotmányának átfogó reformjára;
- E. mivel a Dervo Sejdić és Jakob Finci ügyében hozott ítéletében az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) 2009-ben megállapította, hogy a jelenlegi bosznia-hercegovinai

¹ HL C 157. E, 2006.7.6., 468. o.

² HL C 46. E, 2010.2.24., 111. o.

³ Elfogadott szövegek, P8_TA(2015)0276.

alkotmány egyes részei sértik az emberi jogok európai egyezményét; mivel 2014-ben a bíróság hasonló határozatot hozott a Zornić-ügyben;

- F. mivel az alkotmánymódosításoknak a legtöbb nagy bosznia-hercegovinai párt képviselője által támogatott ún. 2006-os „áprilisi csomagja”, amely számos olyan javaslatot tartalmazott, amelyek célja az állami szintű jogkörök megerősítése lett volna és orvosolták volna a bosznia-hercegovinai jogalkotási és végrehajtói hatalmi ág bizonyos működési hibáit, csupán két szavazat híján nem érte el az alkotmánymódosítások elfogadásához szükséges küszöböt;
- G. mivel még mindig nem sikerült teljes mértékben érvényre juttatni a daytoni megállapodás VII. mellékletét; mivel tisztességes, átfogó és tartós megoldásokra van szükség a lakóhelyüket belföldön elhagyni kényszerülő személyek, a menekültek és más, a konfliktus által érintett személyek számára, és mivel javítani kell a lakóhelyükre visszatérők társadalmi-gazdasági beilleszkedését;
- H. mivel a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága szerint még mindig mintegy 11 000 embert tartanak számon eltűntként, akiknek sorsa továbbra is ismeretlen;
1. megemlékezik a daytoni békemegállapodás parafálásának és aláírásának történelmi jelentőségű eseményére, amelyre 1995. november 21-én Daytonban és december 14-én Párizsban került sor, és amely véget vetett az Európa szívében zajló, nagyszabású etnikai tisztogatások, népiirtás és számos háborús bűncselekmény jellemezte borzalmas fegyveres konfliktusnak;
 2. részvétét fejezi ki a sok áldozat és a boszniai-hercegovinai háborúban eltűnt személyek családjai felé; felhívja a boszniai-hercegovinai hatóságokat, hogy folytassák együttműködésüket a volt Jugoszláviával foglalkozó nemzetközi büntetőtörvényszékkal (ICTY), valamint fokozzák erőfeszítéseiket a háborús bűncselekményekkel kapcsolatos hazai tárgyalások terén tapasztalható elmaradás hatékony kezelésére, hogy az atrocitások és az emberi jogi jogsértések elkövetőit igazságszolgáltatás elé állítsák;
 3. emlékeztet arra, hogy a daytoni békemegállapodásnak 12 melléklete van, amelyek különböző kérdésekkel foglalkoznak, mint például a katonai kérdések (1A. melléklet), a regionális stabilitás (1B. melléklet), az alkotmány (4. melléklet), az emberi jogok (6. melléklet) vagy a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő személyek (7. melléklet); hangsúlyozza, hogy a békemegállapodás 20. évfordulóját ki kell használni az egyes mellékletek végrehajtási szintjének értékelésére;
 4. szilárd meggyőződése, hogy Bosznia-Hercegovina a daytoni békemegállapodás 4. mellékletében foglaltak szerint jelenleg hatályban lévő alkotmánya sürgős reformra szorul annak érdekében, hogy az állam oly módon működhessen, amely minden állampolgárának érdekeit szolgálja, és lehetőség nyíljon az Unióval folytatott csatlakozási tárgyalásokra; hangsúlyozza, hogy jelentős alkotmányos felülvizsgálatot és reformfolyamatot kell kezdeni, amely szükséges ahhoz, hogy az ország intézményi kerete hatékonyan és eredményesen működhessen;
 5. ismételten kifejezésre juttatja az Unió elkötelezettségét a Bosznia-Hercegovina és minden nyugat-balkáni ország előtt nyitva álló európai távlatok és a csatlakozási folyamat folytatása mellett; meggyőződése, hogy a regionális együttműködés és az

európai integrációs folyamat a megbékélés előmozdításának, valamint a gyűlölet és a megosztottság leküzdésének legjobb módja;

6. úgy véli, hogy figyelembe kell venni a következő hosszú távú célokat:
 - végső célként egy demokratikus, legitim, minden politikai erő és a civil társadalom részvételével nyilvános és átlátható folyamat során kidolgozott alkotmány;
 - az országot alkotó három nép egyenlőségén alapuló állam felől az állampolgárok egyenlőségén alapuló állam felé való fokozatos elmozdulással kapcsolatos hosszú távú kilátások;
 - a főképviselő szerepének fokozatos megszüntetése a szükséges feltételek teljesülése esetén, és e szerep átalakítása döntéshozói szerepkörrel közvetítői szerepkörre;
7. emlékeztet a daytoni alkotmány reformjának mikéntjéről szóló korábbi nyilatkozataira és arra, hogy ragaszkodik az alábbiakhoz:
 - az államnak megfelelő szintű jogalkotói, költségvetési, végrehajtási és igazságszolgáltatási jogkörökkel kell rendelkeznie ahhoz, hogy képes legyen az Unió tagjaként működni, létrehozni és fenntartani egy működőképes egységes piacot, továbbá elősegíteni a gazdasági és társadalmi kohéziót;
 - az ország irányításában részt vevő igazgatási szintek számának arányban kell állnia Bosznia-Hercegovina pénzügyi forrásaival, és a hatáskörök hatékony, következetes és eredményes megosztásán kell alapulnia;
 - a létfontosságú nemzeti érdekek Bosznia-Hercegovinán belüli megóvásának összeegyeztethetőnek kell lennie az ország cselekvőképességével; az „alapvető nemzeti érdekek” fogalom egyértelmű, kimerítő, ugyanakkor szűk értelmezésére van szükség annak megakadályozása érdekében, hogy az ehhez kapcsolódó vétőeszközzel etnikai indíttatásból, pusztán obstrukciós célból visszaéljenek,
 - az országrészek vétőmechanizmusának mélyreható felülvizsgálatára van szükség; e mechanizmusnak csak az állam és az országrészek közös felelőssége alá tartozó kérdésekre kell vonatkoznia,
 - valamennyi nemzeti kisebbségi közösségnek ugyanazon jogokat kell élveznie, mint a nemzetalkotó népeknek, amibe beletartozik, hogy az emberi jogok európai egyezményének rendelkezéseivel – és az Európa Tanács Joggal a Demokráciáért Európai Bizottsága (Velencei Bizottság) vonatkozó véleményeivel – összhangban el kell törölni az etnikai hovatartozáson alapuló választójogi korlátozásokat;
8. felkér minden politikai pártot, hogy együttműködve és nyitottan vegyenek részt ebben a folyamatban, és a folyamat során vegyék igénybe a Velencei Bizottság tanácsait és útmutatását; üdvözli és támogatja a civil társadalmi szervezeteknek az alkotmányos reformok befolyásolására irányuló törekvéseit; üdvözli a Miniszterek Tanácsa 2015. szeptemberi határozatait az EJEB Sejdić-Finci, illetve Zornic-ügyekben hozott határozatainak végrehajtására vonatkozó cselekvési tervről és az alkotmánymódosítások kidolgozásával foglalkozó bizottság létrehozásáról;
9. megismétli a daytoni békemegállapodás VII. mellékletének végrehajtására irányuló kötelezettséget a lakóhelyüket országukon belül elhagyni kényszerülő személyek, a menekültek és egyéb, konfliktusok által érintett személyek fenntartható visszatérésének, valamint helyzetük igazságos, átfogó és tartós rendezésének biztosítása érdekében; aggodalommal állapítja meg, hogy még mindig 84 500 olyan ember él Bosznia-Hercegovinában, aki lakóhelye elhagyására kényszerült; szorgalmazza a daytoni

békemegállapodás VII. mellékletére vonatkozó felülvizsgált stratégia hatékony végrehajtását;

10. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak, Bosznia-Hercegovina és országrészei kormányainak és parlamentjeinek, valamint a nyugat-balkáni országok kormányainak és parlamentjeinek.